

Predgovor k slovenski izdaji

V Evropi narašča, tudi zaradi staranja, število ljudi z zmanjšanimi zmožnostmi in rehabilitacija kot preprečitev invalidnosti ima v ohranjanju kakovosti življenja vodilno vlogo. V Beli knjigi o fizikalni in rehabilitacijski medicini v Evropi so predstavljene organizacijske oblike rehabilitacijske dejavnosti na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju, in so tako načrtovalcem razvoja v zdravstvu podane ustrezne smernice. Belo knjigo so najbolj reprezentativne evropske organizacije izdale konec 2006 in po enem letu jo imamo v slovenskem prevodu. Zato gre vsa zasluga prevajalki Leji Jecelj Habič, prof. angl., in lektorici Snežani Bitenc Kos, prof. slov., ki sta opravili nelahko delo v iskanju in poenotenju ustreznih strokovnih izrazov.

Postavljeni so jasni okviri specialnosti in stična področja za sodelovanje s sorodnimi strokami. Podani so opisi temeljnih znanj in veščin, kliničnega dela in vsebina teoretičnega in praktičnega usposabljanja. V ospredju je holistični oziroma biopsihosocialni pristop ob upoštevanju dokumentov Svetovne zdravstvene organizacije in Združenih narodov, ki jih imamo že prevedene (Mednarodna klasifikacija funkcioniranja, zmanjšane zmožnosti in zdravja, SZO, Ljubljana, 2006; Standardna pravila Združenih narodov za izenačevanje možnosti invalidov, Ljubljana, 1996).

Fizikalna in rehabilitacijska medicina je samostojna medicinska specializacija, ki se ukvarja z izboljšanjem telesnih in kognitivnih funkcij, aktivnostmi (vključno z vedenjem), sodelovanjem (vključno s kakovostjo življenja) ter osebnimi dejavniki in dejavniki okolja, ki vplivajo nanje. Tako je odgovorna za preprečevanje, prepoznavanje, zdravljenje in rehabilitacijsko obravnavo ljudi z onesposobljujočimi zdravstvenimi stanji in sočasnimi obolenji v vseh starostnih obdobjih.

Fizikalna in rehabilitacijska medicina stremi k zmanjšanju okvare zaradi bolezni ali nezgode s preprečitvijo komplikacij, izboljšanjem funkcioniranja in aktivnosti ter omogočanjem sodelovanja. Vse te aktivnosti morajo upoštevati osebne in kulturne vplive ter vplive okolja na posameznika. Praksa se izvaja v različnih okoljih, od enot akutne oskrbe do centrov v lokalni skupnosti. Specialisti FRM uporabljajo specifična orodja za prepoznavanje in ocenjevanje in izvajajo različne načine zdravljenja, vključno s farmakološkimi, fizikalnimi, tehničnimi, izobraževalnimi in poklicnimi ukrepi. Rehabilitacija je stalen in koordiniran proces, ki se začne z začetkom obolenja ali poškodbe in se nadaljuje, dokler posameznik v družbi ne doseže vloge, ki ustreza njegovim življenjskim pričakovanjem in zmožnostim.

Bela knjiga je namenjena tako strokovni kot politični javnosti, tudi za ustrezno oblikovanje in poenotenje standardov zdravstvene in socialne politike na področju rehabilitacije v državah Evropske skupnosti pa tudi v državah kandidatkah. Prepričan sem, da bo v ta namen koristila tudi v Sloveniji.

prof. dr. Črt Marinček, dr. med., viš. svet.